

Veckans växt v. 17 2011

Storfruktiga amerikanska blåbär

Våra inhemska blåbär, *Vaccinium myrtillus* L., förekommer allmänt i Europa. De är söta och goda, men svårplockade och lågavkastande eftersom bären sitter ett och ett i bladvecken. De nordamerikanska blåbärsarterna å andra sidan är inte fullt så aromatiska, men i gengäld storfruktiga och rikbärande.

Bären sitter i druvklaseliknande bärsamlingar och låter sig med lätthet plockas. Beroende av växtsätt delas de amerikanska blåbären in i två huvudkategorier - högväxande och lågväxande. Båda kategorierna har länge

odlats på den amerikanska kontinenten. De högväxande sorterna härstammar huvudsakligen från *V. corymbosum* L., de lågväxande från *V. angustifolium* Aiton och *V. myrtilloides* Michx.. De senare arterna har en mer nordlig utbredning, och återfinns främst i Kanada och nordöstra USA. *V. corymbosum* L. och *V. angustifolium* Aiton har samma kromosomtall och kan därför lätt korsas med varandra. Korsningarna resulterar i halvhöga hybrider.

I likhet med lingon utvecklar lågväxande amerikanska blåbär knoppar på underjordiska stammar (rhizomer), vilka ger upphov till nya skott och plantor. Blåbär och lingon har också likartade krav på växtplatsen. Lätta genomsläppliga jordar med pH omkring 4-5 föredras, liksom ett i möjligast mån frostfritt läge. Den amerikanska odlingen av lågväxande blåbär är fortfarande i hög grad baserad på vildväxande bestånd. Ängs- och skogsmarker jämnas och rensas från övrig vegetation, varigenom blåbären ges maximala växtvillkor. Upprepad bränning av fälten påskyndar

blåbärsplantornas utveckling och håller ogräsen i schack.

Sorter av samtliga nämnda arter och hybrider kan odlas i Sverige. Odlingen av högväxande sorter bör dock av härdighetsskäl begränsas till landets södra delar. Redan under 1960-talet genomfördes ett sortförsök med amerikanska blåbär i dåvarande Lantbrukshögskolans regi, men det är först under senare år som dessa invandrare blivit populära i våra trädgårdar och livsmedelsbutiker. Idag finns tre svenska sorter - 'Putte', 'Emil' och 'Oskar' - att tillgå för den som vill odla själv. Amerikanska blåbär är både hållbara och nyttiga. De äts med fördel naturella, men passar även till sylt, bäryoghurt, barnmat, hälsokostprodukter mm.

Blåbärssorterna 'putte' t.v. och 'Emil' t.h.

Text och bild: Inger Hjalmarsson